

Маричевська Юлія Ігорівна

Педагогічний стаж: 4 роки.

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст.

Освіта: Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, 2018,
Київський університет культури, 2021 рік.

Педагогічна ідея

Сьогодні в Україні відбуваються кардинальні зміни в багатьох галузях, у тому числі в освіті і культурі. Реформи стосуються не лише змісту освіти, а й є переосмисленням усієї освітньої парадигми. Така мінливість зосереджує увагу педагогів на формуванні у підростаючого покоління ціннісно-сміслових орієнтацій, що стануть їм надійними орієнтирами в подальшому житті. Саме тому, на мою думку, вчитель має бути готовим до постійних змін, адже кожного року до школи приходять нове покоління дітей, що відрізняються потребами, інтересами та мотиваційними установками.

Одним із найважливіших питань соціалізації, розвитку життєво необхідних компетентностей та становлення особистості взагалі є розвиток її ціннісної сфери. Вона виступає в якості фундаменту для подальшого розвитку індивіда і потребує вміння зорієнтуватися у розмаїтті суспільних цінностей, ранжувати їх відносно власних установок. Важливою якістю сформованої особистості виступає вміння відстоювати власну позицію та протистояти деструктивним, руйнівним факторам, які сьогодні особливо посилюються.

У вирішенні проблеми формування ціннісно-сміслових орієнтацій підростаючого покоління чи не найважливішим є музично-естетичне виховання, адже воно спрямоване на формування у дітей здатності до сприймання, аналізу та перетворення дійсності за законами краси. Музичне мистецтво є дієвим засобом розвитку культури почуттів, фантазії, формування естетичних смаків, розуміння внутрішнього «Я» та емпатії.

Сучасне музичне середовище у своєму розмаїтті досить ускладнює завдання формування музично-естетичних орієнтацій. Розвиток інформаційних технологій, широкі можливості легкого доступу до мережі Інтернет, існування безлічі різноманітних пропозицій ознайомлення з різностильовою і різножанровою музичною продукцією створює проблему, яку можна назвати як «дезорієнтація особистості». Тому, на мою думку, вчитель повинен вільно орієнтуватися в музичному просторі, що оточує дітей, бути провідником у світ різноманітних музичних жанрів, щоб не дати дітям заблукати в неймовірному потоці різнопланової музики.

Значний вплив на формування музичних смаків школярів сьогодні має телебачення та Інтернет, що майже повністю знаходяться під владою поп-культури і з легкістю завойовують свідомість школярів, які є часто невідповідними до сприймання високохудожніх творів, що несуть глибокий естетичний зміст. Це зумовлено зниженням у школярів потягу до прекрасного, підміни цінностей, яка виникає внаслідок зменшення якісного мистецького продукту в медійному просторі. Відтак виникає гостра необхідність формування ціннісно-сміслових орієнтацій, адже неможливо ізолювати школярів від стихійного впливу музичного середовища. Натомість залучення дітей до спілкування із найяскравішими прикладами класичної, академічної та народної музичної творчості дозволить розширити слухацький досвід та сформувати критичне мислення.

Слід розуміти, що над проблемою смислового наповнення сучасної популярної музики мало хто працює, хоча саме її вплив на підростаюче покоління є значним. Музична мова таких композицій переповнюється імпульсивністю, напруженістю, що, безумовно, знаходить відгук у школярів та впливає на їх емоційну сферу, своєрідно розвиваючи смаки, які часто не відповідають суспільним ідеалам. Відтак це створює значну педагогічну проблему, яку можна вирішити лише цілеспрямованим формуванням ціннісно-сміслових орієнтацій школярів, розвитку їх смаків, уподобань тощо. Тому на уроках музичного мистецтва важлива роль відводиться формуванню ціннісного ставлення до творів мистецтва, розвитку смаків школярів та їх здатності орієнтуватися у мистецькому просторі, що реалізується через активізацію художньо-творчої діяльності, сприймання музичних творів та їх художньо-педагогічний аналіз.

Під час слухання музики важливо мінімізувати фактори, що відволікають від цього процесу, і спотворити уявлення про щойно почутий твір. До таких факторів ми можемо віднести нав'язування позамузичних уявлень, що не дозволяють учням створити власне бачення музики. Необхідно, щоб процес слухання відбувався в абсолютній тиші, аби учень міг повною мірою поринути в музичний світ. Важливим етапом сприймання музичних творів є його художньо-педагогічний аналіз. Варто, щоб учні своїми словами розповідали про музичний твір і, що найголовніше, їх відповіді та думки з приводу почутого у жодному разі не повинні піддаватися критиці або визнаватися неправильними.

Невичерпним джерелом музичних вражень та естетичної насолоди на своїх уроках я вважаю народну пісню, адже на її матеріалі можна ефективно формувати ціннісно-сміслові орієнтації сучасних підлітків та передавати естетичний досвід попередніх поколінь. Ще К. Ушинський говорив, що «виховання, створене самим народом і побудоване на народних основах, має ту виховну силу, якої нема в найкращих системах, побудованих на абстрактних

ідеях». У підлітковому віці стає найактуальнішим прагнення учнів до самоаналізу та заглиблення у власний внутрішній світ, тому, на мою думку, варто приділити увагу сприйманню учнями музики класичних, академічних жанрів, що зорієнтовані на внутрішні переживання та емоційне наповнення.

Сучасний педагог не може чинити опір засобам масової інформації, впливати на Інтернет тощо. Тому опора на знання музичного мистецтва, розуміння сучасних тенденцій його розвитку, орієнтація у стилях і жанрах популярної музики дозволяє мені бути справжнім провідником у безмежному мистецькому середовищі.

На своїх уроках я можу виділити такі умови формування ціннісно-сміслових орієнтацій учня:

- створення атмосфери доброзичливості та толерантності;
- орієнтація музично-освітнього процесу на сучасне музичне середовище, в якому перебувають учні;
- створення дискусійно-художнього простору.

У своїй педагогічній діяльності я використовую такі методи:

- проблемно-пошуковий (завдання вчителя створити певну проблемну ситуацію, в якій він ставить запитання, пропонує учням взяти участь у колективному обговоренні, де будуть розглянуті можливі підходи та шляхи, які приведуть до вирішення проблемної ситуації. Все це приведе учнів через узагальнення знань, аналізу мистецького явища, певні припущення, стосовно появи тієї чи іншої проблеми і в результаті її розв'язання);
- метод творчих проєктів (практично-орієнтований, дослідницький, інформаційний та творчий);
- метод інверсії (сутність полягає в пошуку ідей вирішення тієї чи іншої творчої задачі в зовсім нових і несподіваних для учнів напрямках, які можуть бути абсолютно протилежні усталеним поглядам і принципам).

У педагогічній діяльності я орієнтуюся на такі принципи:

- гуманізації;
- науковості;
- культуровідповідності;
- опори на позитивне;
- рефлексивності;
- урахування індивідуальних особливостей;
- поваги до особистості та вимогливості;
- виховання особистості в колективі;
- причетності;
- детермінізму.

Важливим у своїй роботі я вважаю використання таких технологій:

- комп'ютерні (інформаційні) технології;

- створення ситуації успіху;
- «Діалог культур» В. Біблер, С. Курганов;
- технологія активного навчання та критичного мислення;
- інтерактивні технології.

У своїй роботі я не можу себе уявити без флешки із матеріалами до уроків. На мою думку, відео- та аудіоматеріали, презентації, ілюстрації є необхідним компонентом кожного уроку, адже сучасні діти просто не уявляють свого життя без телефонів, комп'ютерів та Інтернету.

Найголовнішими результатами своєї роботи я вважаю активність учнів на уроках, їх зацікавленість у вивченні предмета. Учні не бояться публічних виступів і залюбки виконують для класу пісні, вивчені на уроках, супроводжуючи їх рухами та елементами інсценізації. Школярі не бояться вільно висловлювати свої думки та вміють критично аналізувати музичні твори. А головне, що ми отримуємо задоволення від процесу навчання і з нетерпінням чекаємо кожен урок. Мої учні брали участь у міському конкурсі патріотичної пісні пам'яті С. Г. Шовкуна. Також я спробувала себе в ролі наукового керівника при підготовці ученицею науково-дослідної роботи для участі у Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідних робіт учнів-членів МАН України, де здобула досвід роботи з обдарованою молоддю.

Бути вчителем для мене це – кропітка підготовка до занять та неймовірне задоволення від можливості передавати свої знання підростаючому поколінню, адже в очах дитячих твориться майбутнє!

Покликання на відеореюме: <https://youtu.be/tVE5wxaTPd8>